

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету
І. С. Бондаренко

серпень 2023

**ЖАНР БАЛАДИ В ІСТОРИКО-ЛІТЕРАТУРНОМУ ПРОЦЕСІ
І ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
денної (очної) форми здобуття освіти
спеціальності 035 «Філологія»
спеціалізація 035.01 «Українська мова та література»
освітньо-професійна програма: «Українська мова та література»

**Укладач: Кравченко Валентина Олександрівна,
кандидат філологічних наук,
професор кафедри української літератури**

Обговорено та ухвалено на засіданні
кафедри української літератури
Протокол № 1
від «05» вересня 2023 р.
Завідувач кафедри української літератури
Н. В. Горбач

Ухвалено науково-методичною радою
філологічного факультету
Протокол № 1
від «05» вересня 2023 р.
Голова науково-методичної ради
факультету І. Л. Мацегора

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
Н. В. Горбач
(підпис) (ініціали, прізвище)

Опис навчальної дисципліни

1	2	3
Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни
		очна (денна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 «Освіта»/«Педагогіка»	Кількість кредитів – 5	Обов'язкова
		Цикл дисциплін: цикл професійної підготовки
014 Середня освіта	Загальна кількість годин – 150	Семестр:
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)		6-й
«Середня освіта (Українська мова і література)»	Змістових модулів – 8	Лекції
		12 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів-8	Практичні
		22 год.
		Самостійна робота
		116 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дослідження еволюції будь-якого жанру є визначальним при вивченні історії та теорії літератури, виходить зі стану нинішньої генології. Щоб всебічно осягнути основні тенденції літературного процесу XIX ст., передати його еволюцію, розкрити специфіку жанрів та їх модифікації, потрібно з нової точки зору оцінити творчість і класиків української та водночас світової літератури як Т. Шевченка, і тих письменників, які свою скромну, але чесну працю присвятили розбудові вітчизняної культури – П. Білецького-Носенка, Л. Боровиковського, В. Забіли, М. Петренка, М. Костомарова, А. Метлинського, С. Руданського, Ю. Федьковича та ін.

Кожна нова історична реальність, соціально-історичні потреби певної епохи, закономірності літературного розвитку потребують нової, відповідної певному часу видової модифікації жанрової форми, взаємодії з іншими жанрами, зближення з ними, взаємопроникнення і взаємозбагачення.

Доба романтизму утвердила в українській літературі жанр балади. Віднесений свого часу до другорядних і неактуальних, цей жанр був недооцінений критикою, хоча у період романтизму став своєрідною «формою часу», задовольняючи найвибагливіші запити читачів, а в добу романтизму, відійшовши на другий план, все ж не вийшов із літературного обігу. Нестаріючий баладний жанр пройшов тривалий і складний шлях еволюції, переживав періоди злетів і падінь, тому назріла потреба дати йому поновлену інтерпретацію, проаналізувавши не тільки типові зразки, а й модифікації балади, у контексті української і світової літератур.

Оскільки поетика жанру, як напрям літературознавчих досліджень, на сьогодні є справою багато в чому новою, то спостерігається різнобій у визначенні жанрознавчих факторів. Світ літератури має багато творів, де важко визначити жанр. Але неоднозначність жанрової характеристики не зменшує зацікавленості у висвітленні особливостей їх змісту і форми, відносної художньо-композиційної сталості, здатної до постійного розвитку і оновлення. Кожна нова історична реальність, соціально-історичні потреби певної епохи, закономірності літературного розвитку потребують нової, відповідної певному часу видової модифікації жанрової форми, взаємодії з іншими жанрами, зближення з ними, взаємопроникнення і взаємозбагачення.

Повна характеристика жанру балади, її еволюція, аналіз балад поетів-романтиків XIX ст. дає змогу поглиблення курсу «Історія української літератури XIX ст.», що й передбачає курс «Жанр балади в історико-літературному процесі I половини XIX століття».

Мета курсу: формування у студентів цілісного уявлення про етапи становлення та еволюцію балади як емблематичного жанру у творчості поетів-романтиків XIX ст.

Основними **завданнями** курсу «Жанр балади в історико-літературному процесі I пол. XIX ст.» є характеристика жанру; ідейно-художній аналіз балад; осмислення естетики жанру, комплексу зображально-виражальних засобів; розгляд балад у контексті українського літературного процесу XIX ст. та європейської літератури; детальна характеристика баладних творів поетів-романтиків.

Об'єктом вивчення є балади та твори з баладними мотивами та інтонаціями П. Білецького-Носенка, Л. Боровиковського, І. Вагилевича, Я. Головацького, П. Гулака-Артемівського, В. Забіли, М. Костомарова, М. Маркевича, А. Метлинського, М. Петренка, С. Руданського, М. Устияновича, Ю. Федьковича, М. Шашкевича, Т. Шевченка, Я. Щоголева.

У результаті вивчення курсу «Жанр балади в історико-літературному процесі I пол. XIX ст.» студенти повинні

Знати :

- визначення жанру балади;
- жанрові особливості;
- дослідників жанру;
- зміст балади поетів-романтиків дошевченківського та пошевченківського періодів.

Уміти :

- робити повний ідейно-художній аналіз балад;
- знаходити визначальні особливості жанру;
- відрізняти баладу від поеми, думки, думи;
- класифікувати балади;
- описувати художні образи та давати їм критичну оцінку, використовуючи різні методи і прийоми аналізу художнього твору;
- визначати способи віршування;
- здатність використовувати теоретичні знання (стиль, жанр, поетика, віршування) для написання художньої балади.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Жанр балади в історико-літературному процесі I пол. XIX ст.» здобувачі освіти повинні набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та **компетентностей**:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
Результати навчання	
Володіти базовими знаннями з гуманітарних дисциплін, необхідних	Методи: лекція, проблемний виклад навчального матеріалу, евристична бесіда, самостійна робота,

<p>для вирішення професійних педагогічних завдань відповідно до освітньо-професійної програми та завдань освіти, зокрема давати оцінку літературним фактам і знаходити правильне рішення запропонованих завдань і тестів.</p>	<p>консультування. Контрольні заходи. Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування й обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; <p>практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної та додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекції. <p>Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на екзаменаційні питання.</p>
<p>Усвідомлювати важливість упровадження наукових розробок в освітній процес та розуміти власні можливості щодо їх використання в практичній діяльності; аналізувати літературні явища відповідно стилю і напрямку.</p>	<p>Методи: лекція, проблемний виклад навчального матеріалу, евристична бесіда, самостійна робота, консультування. Контрольні заходи. Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування та обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; <p>практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної та додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекцій. <p>Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на екзаменаційні питання.</p>
<p>Уміти здійснювати відбір наукових розробок у галузі освіти, вміло адаптувати їх до рівня розвитку дітей в освітньо-виховному середовищі закладів різного типу; здатність творчо мислити на основі розуміння художніх текстів.</p>	<p>Методи: мозковий штурм, мікрофон, обговорення у загальному колі, евристична бесіда, проблемний виклад матеріалу. Контрольні заходи. Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування та обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; <p>практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної та додаткової літератури до курсу;

	<p>- участь у виконанні завдань під час лекцій. Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на екзаменаційні питання.</p>
<p>Толерантно ставитись до думок і позицій інших учасників освітнього процесу та колективу загалом, виявляючи педагогічний такт і повагу; здатність розуміти і осмислювати художні тексти.</p>	<p>Методи: робота в парах, робота в малих групах, дискусія, проект, самостійна робота, консультування, виконання та презентація індивідуальних і групових дослідницьких проектів. Контрольні заходи. Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання: - усне опитування та обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; практичні завдання: - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної та додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекцій. Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на екзаменаційні питання.</p>
<p>Ініціювати і розвивати партнерські відносини з батьками, соціальними, громадськими, професійними інституціями. Активно впливати на проблемні сім'ї через різні форми комунікативної взаємодії, поширювати психолого-педагогічні знання серед населення й батьків.</p>	<p>Методи робота в парах, робота в малих групах, дискусія, проект, самостійна робота, консультування, виконання та презентація індивідуальних і групових дослідницьких проектів. Контрольні заходи Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання: - усне опитування та обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; практичні завдання: - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної й додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекцій. Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на екзаменаційні питання. Підсумкове практичне завдання – письмова контрольна робота, індивідуальне завдання.</p>
<p>Компетентності</p>	
<p>Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами</p>	<p>Методи лекція, проблемний виклад навчального матеріалу, евристична бесіда, самостійна робота,</p>

<p>толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації й надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.</p>	<p>консультування. Контрольні заходи Поточний контроль передбачає такі <i>теоретичні завдання</i>: - усне опитування й обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; практичні завдання: - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної й додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекцій. Підсумкове практичне завдання – письмова контрольна робота, індивідуальне завдання.</p>
<p>Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі освіти; здатність характеризувати окремі елементи художнього твору і художній твір загалом.</p>	<p>Методи проект, самостійна робота, консультування, виконання й презентація індивідуальних та групових дослідницьких проєктів. Контрольні заходи Поточний контроль передбачає такі <i>теоретичні завдання</i>: - усне опитування та обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять; - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; практичні завдання: - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної й додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекцій. Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на екзаменаційні питання. Підсумкове практичне завдання – письмова контрольна робота, індивідуальне завдання.</p>
<p>Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності педагогів, батьків, громадськості; шляхом самостійного навчання аналізувати запропоновані художні тексти, використовуючи здобуті вміння аналізу твору.</p>	<p>Методи евристична бесіда, самостійна робота, консультування, робота в малих групах, дискусія, проєкт, виконання й презентація індивідуальних та групових дослідницьких проєктів. Контрольні заходи Поточний контроль передбачає такі <i>теоретичні завдання</i>: - усне опитування й обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за темами занять;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій; практичні завдання: - участь у виконанні завдань для самостійної роботи; - участь у дискусіях під час лекцій; - підготовка розгорнутих відповідей на питання; - опрацювання основної й додаткової літератури до курсу; - участь у виконанні завдань під час лекцій. <p>Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на питання екзамену.</p> <p>Підсумкове практичне завдання – письмова контрольна робота, індивідуальне завдання.</p>
--	--

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Жанр балади в історико-літературному процесі I пол. XIX ст.» тісно пов'язана з фундаментальним курсом «Історія української літератури I пол. XIX ст.», зокрема з життям і творчістю поетів-романтиків, курсом давньої української літератури, фольклором, теорією літератури, етикою та естетикою, музикою.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Літературна балада – емблематичний жанр романтизму.

Народна та літературна балада. Ознаки жанру. Джерела сюжетного матеріалу. Типологічні сюжети. Балада і твори баладного типу. Традиції поетів-романтиків. Об'єкт і предмет зображення у баладах поетів-романтиків.

Романтична балада I пол. XIX ст. Ідеї романтизму в українській літературі. Основні риси романтизму. Еволюція української романтичної балади. Тип класичної балади.

Змістовий модуль 2. Еволюція української балади XIX ст. в класифікаційному аспекті.

Еволюція української балади XIX ст. в класифікаційному аспекті. Фольклорно-міфологічні балади: а) твори про кохання, у яких наявні метаморфози та чарування; б) твори, у яких головними героями виступають міфічні та демонологічні істоти. Специфічні риси західноукраїнських балад.

Змістовий модуль 3. Твори про кохання, у яких наявні метаморфози і чарування.

Сюжетна основа балад. Міфологічна концепція М Костомарова. Символіка творів. Елементи фантастики.

Змістовий модуль 4. Демонологічні та нумінозні балади.

Поетизація народних повір'їв та легенд. Віддзеркалення специфічної ознаки релігійного світогляду українців – двовір'я. Хронотоп. Бюргерівський сюжет в українських баладах. Фольклорно-романтичний характер поезики балад. Часово-просторовий аспект. Зв'язок з дохристиянськими віруваннями, двовір'ям українців, з міфологічною свідомістю та світосприйняттям.

Змістовий модуль 5. Родинно-побутові балади.

Особливості родинно-побутових балад та художнє моделювання колізій сімейного життя в них. Позаісторичний часовий континуум. Позитивний герой і автор.

Змістовий модуль 6. Соціально-побутові та балади особистісно-психологічного характеру.

Контамінація історичних та громадянських мотивів. Проблематика творів. Фольклорні образи. Образ співця. Зумовленість баладних різновидів циклу. Взаємопроникнення різножанрових елементів у межах одного твору. Концепція відчуження героя. Мотиви самотності як домінуючий у особистісно-психологічній течії.

Змістовий модуль 7. Історичні балади.

Характеристика доби козаччини та її інтерпретація письменниками Франції, Німеччини, Англії та Іспанії, Польщі та Росії. Проблеми національного буття і своєрідність поезики історичних балад.

Змістовий модуль 8. Жанр балади у творчості Т. Шевченка.

Українська романтична балада і балади Т. Шевченка. Особливості балад Т. Шевченка: а) образи; б) конфлікт; в) пейзаж; г) ліричні відступи; д) образно-тропеїчні засоби. Ранні балади Т. Шевченка. Символіка. Поліфонічність Шевченкової балади. Наявність фантастичного та містичного у сюжеті. Стилізація, «наподоблення» балади. Своєрідність поезики.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години			Самостійна робота, год	Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год	Практичні заняття, год		Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д.ф.	о/д ф.				
1	2	3	4	6	8	10	11	12
		о/д.ф.						
1	15	6	2	4	15	2	6	8
2	15	6	2	4	15	2	6	8
3	15	6	2	4	15	2	6	8
4	15	4	2	2	15	2	6	8
5	15	3	1	2	15	2	5	7
6	15	3	1	2	15	2	5	7
7	15	3	1	2	15	2	5	7
8	15	3	1	2	11	2	5	7
Усього за змістові модулі	120	34	12	22	116	16	44	60
Підсумковий семестровий контроль залік	30					20	20	40
Загалом			150				100	

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
		о/д ф.
1	2	3
1	Літературна балада – емблематичний жанр романтизму	2
2	Еволюція української балади ХІХ ст. в класифікаційному аспекті	2
3	Твори про кохання, у яких наявні метаморфози і чарування	2
4	Демонологічні та нумінозні балади	2
7	Історичні балади.	2
8	Жанр балади у творчості Т. Шевченка	2
Разом		12

6. Темі практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
		о/д ф.
1	2	3

1	Народна та літературна балада	2	
2	Еволюція української балади XIX ст.	2	
3	Твори про кохання, у яких наявні метаморфози і чарування	2	
4	Демонологічні балади	2	
4	Нумінозні балади	2	
5	Родинно-побутові балади	2	
6	Соціально-побутові балади	2	
6	Балади особистісно-психологічного характеру	2	
7	Історичні балади	2	
8	Особливості балад Т. Шевченка	2	
8	Своєрідність поезики	2	
Разом		22	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Народна та літературна балада. Ознаки жанру. Джерела сюжетного матеріалу. Типологічні сюжети. Балада і твори баладного типу. Традиції поетів-романтиків. Об'єкт і предмет зображення у баладах поетів-романтиків. Романтична балада I пол. XIX ст. Ідеї романтизму в українській літературі. Основні риси романтизму. Еволюція української романтичної балади. Тип класичної балади.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	5
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «Х. Алчевський».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання	5

			<p>не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно.</p> <p>3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми.</p> <p>1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками.</p> <p>0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.</p>	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			10
2	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Еволюція української балади XIX ст. в класифікаційному аспекті. Фольклорно-міфологічні балади: а) твори про кохання, у яких наявні метаморфози та чарування; б) твори, у яких головними героями виступають міфічні та демонологічні істоти. Специфічні риси західноукраїнських балад.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	5
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «Я. Щоголева».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	<p>9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії.</p> <p>7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії.</p> <p>5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно.</p> <p>3–4 бали отримує здобувач</p>	5

			освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			10
3	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Сюжетна основа балад. Міфологічна концепція М Костомарова. Символіка творів. Елементи фантастики.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	5
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «В. Пачовський».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно. 3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного	5

			заняття.	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			10
4	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Поетизація народних повір'їв та легенд. Віддзеркалення специфічної ознаки релігійного світогляду українців – двовір'я. Хронотоп. Бюргерівський сюжет в українських баладах. Фольклорно-романтичний характер поезики балад. Часово-просторовий аспект. Зв'язок з дохристиянськими віруваннями, двовір'ям українців, з міфологічною свідомістю та світосприйняттям.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	5
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «М. Чернявського».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно. 3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках	5

			надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			10
5	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Особливості родинно-побутових балад та художнє моделювання колізій сімейного життя в них. Позаісторичний часовий континуум. Позитивний герой і автор.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	2,5
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «Балади Дніпрові Чайки».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно. 3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.	2,5
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			5

6	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Контамінація історичних та громадянських мотивів. Проблематика творів. Фольклорні образи. Образ співця. Зумовленість баладних різновидів циклу. Взаємопроникнення різножанрових елементів у межах одного твору. Концепція відчуження героя. Мотиви самотності як домінуючий у особистісно-психологічній течії.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	2,5
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «Балада в музиці і живописі».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно. 3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.	2,5
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			5
7	Теоретичне завдання:	Питання для підготовки: Характеристика доби	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач	2,5

	тестування	козаччини та її інтерпретація письменниками Франції, Німеччини, Англії та Іспанії, Польщі та Росії. Проблеми національного буття і своєрідність поезики історичних балад.	освіти отримує 5 балів	
	Практичне завдання: Написати есе на тему: «Оригінальні балади І. Франка»	Вимоги до виконання та оформлення: Есе написати у відповідності до вимог.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно. 3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.	2,5
Усього за ЗМ 7 контр. заходів	2			5
8	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Українська романтична балада і балади Т. Шевченка. Особливості балад Т. Шевченка: а) образи; б) конфлікт; в) пейзаж; г) ліричні відступи; д) образно-тропеїчні засоби. Ранні балади Т. Шевченка.	За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 5 балів	2,5

		Символіка. Поліфонічність Шевченкової балади. Наявність фантастичного та містичного у сюжеті. Стилізація, «наподоблення» балади. Своєрідність поезики.		
	Практичне завдання: Підготувати презентацію на тему: «Трансформація сучасної української балади. Літературознавці про сучасну баладу».	Вимоги до виконання та оформлення: Підготувати презентацію за допомогою доступних здобувачам освіти ресурсів (Prezi, Keynote, Google Slides, PowToon, Moovly, Vyond, Plotagon чи ін.), засвоїти її зміст з метою оперування в навчальній дискусії.	9–10 балів отримує здобувач освіти, який у презентації виклав основні положення праці, знає її зміст, може наводити думки автора як переконливі аргументи під час навчальної дискусії. 7–8 балів отримує здобувач, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії. 5–6 балів отримує здобувач освіти, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно. 3–4 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання номінально, не запам'ятовуючи деталей теми. 1–2 бали отримує здобувач освіти, який виконав завдання частково з грубими помилками. 0 балів отримує здобувач освіти, який не виконав завдання. У таких випадках надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.	2,5
Усього за ЗМ 8 контр. заходів	2			5
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
-------	--------------------------------------	--	---------------------	--------------

1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання: усна відповідь на заліку.	Питання для підготовки та навчальні матеріали представлені на сторінці дисципліни у СЕЗН Moodle ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4684 .	<p>15 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання, відповів на додаткові запитання викладача, осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>14 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання білета, але відповів на всі додаткові питання викладача, осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>13 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання білета, але не відповів на додаткові питання викладача, осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>12 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання білета, але не відповів на додаткові питання викладача, лише частково усвідомлює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>11 балів отримує студент, який повністю розкрив питання білета, але не відповів на додаткові питання викладача, лише в загальних рисах осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>10 балів отримує здобувач освіти, який не повно розкрив питання білета, не відповів на додаткові питання викладача, майже не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>9 балів отримує здобувач освіти, який не повно розкрив питання білета, не відповів на додаткові питання викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною</p>	15

			<p>основою навчальної дисципліни.</p> <p>8 балів отримує здобувач освіти, який частково розкрив питання білета, частково відповів на додаткові питання викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>7 балів отримує здобувач освіти, який частково розкрив питання білета, не відповів на більшість додаткових питань викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>6 балів отримує здобувач освіти, який частково і неповно розкрив питання білета, не відповів на більшість додаткових питань викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>5 балів отримує здобувач освіти, який частково і неповно розкрив питання білета, не відповів на додаткові питання викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.</p> <p>4 бали отримує студент, який не розкрив питання білета, але в загальних рисах орієнтується у теоретичних аспектах розділу навчальної дисципліни.</p> <p>3 бали отримує студент, який не розкрив питання білета, але зміг відповісти на два додаткових питання викладача.</p> <p>2 бали отримує студент, який не розкрив питання білета, але зміг відповісти на одне додаткове питання викладача.</p> <p>1 бал отримує студент, який кількома реченнями розкрив питання білета, зміг частково відповісти на додаткові питання викладача.</p> <p>0 балів отримує студент, який не відповів на питання.</p>	
--	--	--	---	--

Індивідуальне завдання	Вивчити напам'ять: Т. Шевченко: 5 балад на вибір.	1 поезія оцінюється в 2 бали	10
Практичне завдання: Підсумковий тест.	Тест у системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4684 .	Кількість балів 15 б.	15
Усього за підсумковий семестровий контроль			40

9. Рекомендована література

Основна

1. Єременко О. Українська балада XIX ст. (історія жанру). Суми : Мрія-1, 2004. 216 с.
2. Романтизм. *Історія української літератури XIX століття* : у 3-х кн. / за ред. М. Яценка. Кн. 2 : 40 – 60-ті роки XIX ст. Київ : Либідь, 1996. С. 240-313.
3. Кравченко В. Балади Тараса Шевченка. Інтерпретація : навчальний посібник-хрестоматія. Запоріжжя : Просвіта, 2000. 84 с.
4. Кравченко В., Єременко О. Історія української літератури першої половини XIX століття : підручник. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 348 с.
5. Нудьга Г. Українська балада (з теорії та історії жанру). Київ : Дніпро, 1970. 258 с.

Додаткова

1. Дей О. Українська народна балада. Київ : Наукова думка, 1986. 262 с.
2. Комариця М. Еволюція фольклорної символіки в українській баладі : автореф. дис. к. ф. н. : 10.01.08. Київ, 1994. 16 с.
3. Костюк Г. Українська балада 20-80-х рр. XIX ст. (еволюція жанру) : автореф. дис. к. філол. н. : 10.01.02. Чернівецький державний університет ім. Ю. Федьковича. Київ, 1993. 20 с.
4. Кравченко В. «Чарівна краса мистецького образу» : балади Т. Шевченка в рецепції Ю. Бойка-Блохина. *Тарас Шевченко і сьогодні : матеріали IV-ї Міжнародної науково-практ. конференції*. Сімферополь : ФОП Куртбедінова Д. А. 2014. С. 79-84.
5. Кравченко В. Балади Тараса Шевченка в осмисленні Юрія Бойка-Блохина. *Він став легендою живою* : зб. наук. пр. за матеріалами VIII Міжнародної наукової конференції (14-15.05.2014): т. 8. / За заг. ред. Дарини Блохин. Мюнхен-Тернопіль : Астон, 2014. С. 114-122.
6. Кравченко В. Від балад Тараса Шевченка до балад Олександра Олеся. *О. Олесь. Творча спадщина і сучасність* : зб. наук. пр. Суми : Козацький вал, 1999. С. 108-116.
7. Кравченко В. Жанрова еволюція балади Т. Шевченка. *Шевченко і Поділля* : зб. наук. пр. за матеріалами другої Всеукраїнської наукової конференції. Кам'янець-Подільський, 1999. С. 34-37.
8. Кравченко В. Образи-символи у баладах Шевченка. *Тарас Шевченко і європейська культура* : зб. пр. міжнародної 33-ї наукової шевченківської конференції. Київ-Черкаси : Брама, 2001. С. 134-138.
9. Кравченко В. Образна символіка у баладах Т. Шевченка. *Дивослово*. 2001. № 7. С. 5-7.
10. Кравченко В. Образ-символ дівчини-лілеї у баладах Т. Шевченка та К. Ербена. *UCRAINICA V. SOUCASNA. UCRAINISTIKA. Problemy jazyka, literatury a kultury* : Sbornik vedeckych clanku. Z mezinarodni conference V. Olomoucke symposium ukrajiniistu stredni a vychodni Evropy. Olomouc : Univerzita Palackeho v Olomouci. 23-25. srpna 2012. P. 188-191.
11. Кравченко В., Єременко О. Від фантастичного до реального : надраціонально-національне образотворення в баладі «Лілея» Т. Шевченка. *Українська література в загальноосвітній школі*. № 2. 2011. С. 15-17.

12. Кравченко В., Попович С. Трансформація образу морської русалки у баладах поетів XIX століття. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / Гол. ред. В. А. Зарва. Бердянськ : БДПУ, 2011. Вип. XXIV. Ч. 3. С. 300-308.*
13. Пахаренко В. Романтика. Пахаренко В. *Нарис української поезики (до нових підходів у вивченні літератури)*. Б. И., 1997. С. 38-40.
14. Половина О. Конфлікт у баладі й світогляд поета. *Слово і час*. 1999. № 6. С. 63-66.
15. Скуратівський В. Русалії. Київ : Довіра, 1996. 734 с.
16. Словник символів / Потапенко О., Дмитренко М. та ін. Київ : Народознавство, 1997. 155 с.
17. Ткачук М. Поетика балад Л. Боровиковського. Тернопіль : Збруч, 2000. 145 с.
18. Юриняк А. Літературні жанри малої форми. Київ : Смолоскип, 1996. 130 с.
19. Ялова В. Концепція особистості у творчості українських поетів-романтиків. *Література. Фольклор. Проблеми поезики* : зб. наук. пр. Вип. 29. Ч. 2. Київ : Твім інтер, 2010. С. 689-685.
20. Kravchenko V., Stadnichenko O., Protsenko O., Stasyk M., Olshanska O. Pedagogical features of the ethnocultural aspect of personality in literature. *Revista Tempos E Espaços Em Educação*. V.14 n 33. 2021. 14 (33). P. 16-19.

Інформаційні ресурси

1. Балада : ознаки, класифікація. URL : <http://dovidka.biz.ua/balada-oznaki-klasifikatsiya/>.
2. Каліш І. Жанр балади у світовій літературі. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/1546/1/9.pdf>.
3. Класифікація балад. URL : http://lib.misto.kiev.ua/UKR/VPRAVA/LITERATURA_SVITOVA/klasifikacia_balad.txt.
4. Козловський В. Естетика української народної балади. URL : https://www.lib.dp.ua/text/mandr2009_5_Kozlovskij.pdf.
5. Кравченко В. Балади Шевченка. URL : https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/486634/mod_resource/content/1/%D0%92.%20%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.%20%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8%20%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%B0%20%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B0.%20%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf.
6. Порожнюк А., Мостова Л. Особливості поетичної мови балади «Тополя» Т. Шевченка. URL : <http://www.oljournal.in.ua/archive/v3/27.pdf>.
7. Скарби України. URL : <https://www.facebook.com/123598918223453/posts/463539817562693/>.
8. Українські балади. URL : <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/ukrainskie-ballady/>.
9. Шевченківські балади. URL : http://ru.osvita.ua/vnz/reports/ukr_lit/14144/.
10. Шпаченко А. Особливості балад Г. А. Бюргера. URL : http://library.udpu.org.ua/library_files/stud_konferenzia/2011_2/visnuk_66.pdf.